

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
5/1/2018

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Μόλις άκουσε αυτά ο Θηραμένης, μ' ένα πήδημα πήγε κοντά στο βωμό και είπε: «Εγώ, είπε, άντρες ικετεύω σε ό,τι πιο δίκαιο υπάρχει, να μην έχει ο Κριτίας το δικαίωμα να διαγράφει (από τον κατάλογο) ούτε εμένα ούτε όποιον άλλο θέλει από εσάς, αλλά σύμφωνα με τον νόμο που αυτοί θέσπισαν σχετικά με αυτούς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο, με αυτόν να κρινόμαστε και εσείς και εγώ.

Μα τους θεούς, είπε, δεν αγνοώ βέβαια και αυτό, ότι δηλαδή σε τίποτε δε θα μου είναι χρήσιμος αυτός εδώ ο βωμός, αλλά θέλω να αποδείξω και τούτο, ότι δηλαδή αυτοί είναι όχι μόνο πολύ άδικοι προς τους ανθρώπους αλλά και πολύ ασεβείς προς τους θεούς. Απορώ όμως με εσάς, είπε, άντρες καλοί και ενάρετοι, γιατί δε θα βοηθήσετε τους ίδιους τους εαυτούς σας, παρ' όλο που ξέρετε καλά, ότι το δικό μου όνομα δε σβήνεται καθόλου πιο εύκολα απ' ό,τι το όνομα του καθενός από εσάς».

(Μονάδες 30)

2) Ο Κριτίας μόλις διαπιστώνει ότι οι βουλευτές πρόκειται να αθώσουν το Θηραμένη, με την απειλή των μαχαιροφόρων τον καταδικάζει σε θάνατο. Ο Θηραμένης θέλοντας να καταδείξει τις αυθαιρεσίες των Τριάκοντα κάθεται ως ικέτης σε μια εστία που βρίσκεται κοντά του και βγάζει ένα λόγο με στόχο την αφύπνιση των βουλευτών. Έτσι κατηγορεί τους Τριάκοντα ως άδικους απέναντι στους ανθρώπους, γιατί παραβιάζουν το νόμο που οι ίδιοι θέσπισαν όσον αφορά τον κατάλογο των τριών χιλιάδων. Υπήρχε πράγματι νόμος που έλεγε ότι όσοι ανήκουν σε αυτόν τον κατάλογο, που αποτελούνταν από Αθηναίους φιλικά προσκείμενους στο τυραννικό καθεστώς, για την τύχη τους σε περίπτωση δίκης αποφάσιζε η βουλή των πεντακοσίων. Όσοι όμως ήταν εκτός καταλόγου δικάζονταν από τους Τριάκοντα. Ο Κριτίας, λοιπόν, προκειμένου να θανατωθεί ο Θηραμένης καταλύει αυτόν το νόμο, βγάζει από τον κατάλογο το Θηραμένη και τον καταδικάζει, ως μόνος πλέον αρμόδιος για την τύχη του, σε θάνατο. Εκτός όμως από άδικους απέναντι στους ανθρώπους ο Θηραμένης κατηγορεί τους Τριάκοντα και ως ασεβείς απέναντι στους θεούς. Ο ίδιος θεωρεί ότι οι τύραννοι δε θα σεβαστούν το γεγονός ότι είχε καταφύγει ως ικέτης στο βωμό του θεού και θα τον αρπάξουν από εκεί με τη βία, όπως και έγινε στη συνέχεια. Είναι γνωστό ότι ο ικέτης στην αρχαιότητα θεωρούνταν ιερός και δεν μπορούσαν να τον απομακρύνουν από το βωμό, για να τον κακοποιήσουν ή για να τον θανατώσουν. Κάθε βίαιη πράξη εναντίον των ικετών ήταν

μεγάλο θρησκευτικό αδίκημα και ονομαζόταν *άγος*. Οι Τριάκοντα, λοιπόν, αδιαφορούν και για το θρησκευτικό άσυλο θέτοντας πάνω από κάθε ιερό και όσιο το δικό τους συμφέρον.

(Μονάδες 15)

3) Ο Θηραμένης στο σύντομο λόγο του προς τους βουλευτές προσπαθεί να τους δραστηριοποιήσει και να τους ωθήσει προς κάποια αντίδραση. Απορεί μάλιστα που οι ίδιοι δε βοηθάνε τον εαυτό τους και τους προειδοποιεί ότι αν μείνουν απαθείς σε μια τόσο ωμή καταπάτηση και του νόμου και του ασύλου, σίγουρα κάποιοι από αυτούς θα έχουν την ίδια τύχη με αυτόν. Και αυτό, γιατί μπορεί το όνομα κάποιου από τους δικαστές να διαγραφεί από τον κατάλογο των τρισχιλίων, με την ίδια και μεγαλύτερη ευκολία από την οποία διαγράφηκε του Θηραμένη, χωρίς έστω την πολυτέλεια μιας προκατασκευασμένης δίκης.

Τα λόγια του όμως δε βρίσκουν καμιά απήχηση. Οι συνθήκες που επικρατούν μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου δεν επιτρέπουν στους βουλευτές καμιά αντίδραση. Η παρουσία μαχαιροφόρων ήταν αρκετή, για να καταλάβουν ότι έπρεπε να αποφασίσουν σύμφωνα με τις επιθυμίες και τα σχέδια του Κριτία, ειδάλλως τους περίμενε θάνατος. Κανείς δεν μπορούσε να σταθεί εμπόδιο στις αυθαιρεσίες του Κριτία.

(Μονάδες 15)

4) α.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	λέγει	κελεύει	έχει
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	έλεγε	έκέλευε	είχεν
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	λέξει, έρει	κελεύσει	έξει,σχήσει
ΑΟΡΙΣΤΟΣ	είπεν, έλεξε	έκέλευσε	έσχε
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	είρηκε	κεκέλευκε	έσχηκε
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	είρηκει	έκεκελεύκει	έσχήκει

β.

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
γράφαιμι	-
γράφαις/γράφαιας	γράφον
γράψαι/γράψει(ν)	γραψάτω
γράφαιμεν	-
γράψαιτε	γράψατε
γράψαιεν/γράψαιεν	γραψάντων/γραψάτωσαν

γ. τήν έστίαν: τάς έστίας

ᾧ άνδρες: ᾧ άνερ

τῶ καταλόγω: τοῖς καταλόγοις

τήν κρίσιν: τάς κρίσεις

τούς θεούς: τόν θεόν
 ó κήρυξ: οί κήρυκες
 τοίς ύπηρέταις: τῷ ύπηρέτη
 τόν νόμον: τούς νόμους
 τοίς δρυφάκτοις: τῷ δρυφάκτω
 τοῦ βωμοῦ: τῶν βωμῶν

(Μονάδες 10)

5)

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
ἐπί τήν ἐστίαν	Εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου
ἐπιδειξαι	Αντικείμενο
περι ἀνθρώπους	Εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς
ἀσεβέστατοι	Κατηγορούμενο
Σατύρου	Υποκείμενο μετοχής
ύμιν	Ἐμμεσο αντικείμενο
ἀπαγαγόντες	Χρονική μετοχή
οί ύπηρέται	Υποκείμενο
τῶν φρουρῶν	Γενική αντικειμενική
οὐκ ἀγνοοῦντες	Αιτιολογική μετοχή

(Μονάδες 10)

6) Βλέπε εισαγωγή σελίδα 31 σχολικού εγχειριδίου: Τα έργα του.

7) φήμη: ἔφη
 υπόδειξη: ἐπιδειξαι
 ηγεμονία: ἡγουμένου
 προδότης: Παραδίδομεν
 λήψη: λαβόντες
 στρατηγός: ἀπαγαγόντες
 κλήση: ἐπεκαλείτο
 οπτασία: καθορᾶν, ὄρῳσα
 γένος: τὰ γιγνόμενα
 σχέση: εἶχεν, ἔχοντες

(Μονάδες 10)

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:
 ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
 ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΑΣΠΑ
 ΚΑΡΑΒΑΣΙΑΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ